

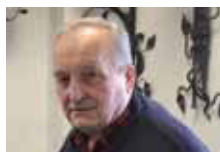
HLA SA TEL

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉ
ČÁSTI
PRAHA 15

ČÍSLO
2018
ROČNÍK 24
NEPRODEJNÉ

6

WWW.PRAHA15.CZ

ČESTNÝ OBČAN PRAHY 15

Rozhovor s kovářem
Janem Beranem

HŘIŠNÍ LIDÉ NA KAČABCE

Hostivař má mnoho
slavných hospůdek

ZDRAVÁ
Praha 15

LÉTO JE ZA DVEŘMI...

Malíř Jaroslav Trnka zachytil hostinec Na Kačabce na svém obraze *Kostelík v Hostivaři* (1982, olej na plátně)

HŘÍŠNÍ LIDÉ NA KAČABCE 6. ČÁST

Povídala žabka žabce, že je nejlip Na Kačabce, praví česká (skoro) lidová píseň skupiny Šlapeto. Zastavme se dnes v podniku, kde se scházela protihabsburská Maffie, stejně jako členové divadla Sklep. Kde se formovala zmíněná kapela staropražských šlágrů a kde se natáčel jeden ze slavných příběhů Panoptika hříšných lidí města pražského.

V našem putování po starých lokálech vidíme, že Hostivař měla skutečně mnoho slavných a populárních hospůdek. Některé z nich sahaly opravdu hluboko do místní historie a nesmazatelně se do ní zapsaly. Nelze ani dopočítat, kolik zábav, kolik politických jednání, kolik divadelních představení se odehrálo Na kovárně, Na Budíně, U české koruny, kolik lidí i z dálky podnikalo výlety do Karasovy vinárny, do lesní restaurace Pod hradištěm... A přesto se žádá ze zmíněných nedožila dnešních dnů. Pouze dvě ze skutečně historických hospůdek, jejichž historie sahá až do 19. století, můžeme navštívit v současnosti. Restauraci U Milionu (Svijanská bašta) a hospůdku Na Kačabce (dnes Putyka). Dnes se zastavíme u druhé z nich v Chalupnické ulici.

Dycky když mi nějak dojde voběživo, voběživo, kapsu prázdnou, hlady švidrám, žízeň ukrutná, zajdu já si na Kačabku, tam je živo, tam je živo, sekeru mám zaraženou na tři prsty do futra...

Kačabka na hostivařské pohlednici z poloviny 30. let

Žilo zde hned osm generací Kačabových

Je to paradox. Ačkoliv se Kačabka skutečně může pochlubit dlouhou historií, tak z éry císařství a první republiky, na něž se v našem seriálu speciálně zaměřujeme, mnoho informací nemáme. Vynahradí nám je ale jiné historické obrázky. Ty nejstarší vypátrala již paní kronikářka

Marie Zdeňková, která objevila, že dům postavila skutečně rodina Kačabových a žilo jich zde hned osm generací. Nemá smysl přepisovat starší povídání paní Zdeňkové, vezmeme to tedy rychle. Nejstarším dohledaným Kačabou byl Ondřej, který v Hostivaři zemřel v červnu 1737 v 55 letech. Než si rodina postavila dnešní čp. 82/12, bydlela v jiných domech. Také se nevěnovala hostinské činnosti, Kačabovi si tradičně předávali krejčovskou živnost. V únoru 1806 se oženil krejčí a kostelník Josef se svou milou Dorotkou Hromadovou, bydleli tehdy v čp. 39. „Na základě povolení z července roku 1837 si Josef a Dorota Kačabovi, majitelé usedlosti čp. 39, postavili na kusu pole, jež si ke své usedlosti podrželi, chalupu čp. 82,“ píše se v pozemkové knize Okresního soudu Vinohrady. A jsme takříkajíc doma.

Pohled na nepříliš utěšený stav hostince v dobách normalizace

Nevíme přesně, kdy v domě započala hostinská živnost, bylo to však rozhodně ještě v 19. století. Sociálnědemokratické voliče potěší, že kupříkladu v deníku Právo lidu svolával již v říjnu 1899 vršovický občansko-politický klub Havlíček schůzi lidu právě na Kačabku, a to za účelem přiblížení tehdy stále ještě poměrně mladé Sociálně demokratické strany.

Majitelem domu na počátku 20. století byl Antonín Kučera. V říjnu roku 1906 však dům i s pozemkem prodal hostivařským sousedům Antonínovi a Anně Šťastným. Manželé za ně tehdy zaplatili rovných 20 000 korun. Mimochodem Antonín Kučera byl později hostinským v restauraci Na růžku. Paní Zdeňková uvádí, že se zde během první světové války scházeli i členové českého protihabsburského odboje Maffie. Však do něj patřil sám Antonín Švehla. Schůzky Maffie v hostincích skutečně probíhaly, a to i v centru Prahy, často např. U Černého vola na Loretánském náměstí.

*V lokále je velkej frmol, všecko žije, všecko žije,
celej sál se hemží, řehtá, vejská, tancuje,
hospodskej má všecko v merku,
kde kdo sedí, kdo co pije,
za pípou je jako kaprál, zpívá, kleje, špásuje.*

Šťastných dům zrenovovali a zjevně se o něj starali dobře, za první republiky zde čepovali pivo z uhříněvského pivovaru. Zvelebovali jej a zvětšovali, máme doložené stavební úpravy sklepa v roce 1920 či přistavování skladiště uhlí v roce 1927. Ačkoliv měl podnik ještě před znárodněním pod dohledem Stanislav Šťastný, v mezidobě se o něj starali i hostinští mimo rodinu. Dohledali jsme inzerát na pronájem z léta roku 1936, kdy byl podnik k mání za 11 000 korun ročně. Inzeroval jej právě pivovar v Uhříněvsi, měl jej tedy ve správě. Na počátku války ho potom spravovala paní M. Platzerová.

Jako ve všech hostivařských hostincích i na Kačabce bujel spolkový život (Svornost, Hostín...). Speciálně se zde líbilo sportovcům, podnik tvořil zázemí Sportovního klubu Hostivař, který zde vznikl a slavil mnoho sportovních utkání, stejně jako jubilejních oslav, samozřejmě s muzikou. Držel zde i valné hromady.

Kačabka byla vybrána pro natáčení filmu

Kačabka však neztrácela ducha ani za totality. Její atmosféra se natolik líbila režisérovi Jiřímu Sequensovi st., že si ji vybral pro natáčení filmu z řady tzv. Panoptika hříšných lidí města pražského, konkrétně snímku *Smrt černého krále* (1971). Přímo na zahradě hostince se natáčela velmi dlouhá scéna z úvodu filmu, kdy zde popíjí a baví se celá galerie předních českých herců: Vlastimil Brodský, Jana Brejchová, Josef Somr, Josef Kemr, Stanislav Fišer, Jaroslav Moučka, Petr Čepek a mnoho dalších. Protože se ale v okolí natáčely i další exteriéry, můžeme si ve filmu starou Hostivař v prvorepublikovém kostýmu dobře prohlédnout. Perličkou je, že předobrazem policejního rady Vacátka, hlavního vyšetřovatele ze zmíněného seriálu, byl skutečný šéf bezpečnostního oddělení Josef Vaňásek, který v Hostivaři dokonce vyšetřoval záhadný případ. V roce 1937 zmizela Anna Horáková z Fügnerovy ulice, stopy zprvu ukazovaly na sebevraždu. Nakonec se však ukázalo, že ji zavraždil manžel a její tělo spalil ve dvojích kamnech, čímž policisty na dlouho zmátl.

Přímo s Kačabkou je spojen zločin z roku 1888, kdy zde 26. dubna několik dopoledních piv vypil kloboučník František Hrabě. Měl v té době být v práci, ale vrátil se domů, kde se dostal do sporu se svou ženou Marií, došlo k hádce, rvačce, až Marie usrkla Františka šátkem. Soud nakonec uznal polehčující okolnost v podobě domácího násilí (dle jiných výpovědí to ale byla naopak

žena, která muže týrala) a Marie dostala trest tří let za zabití.

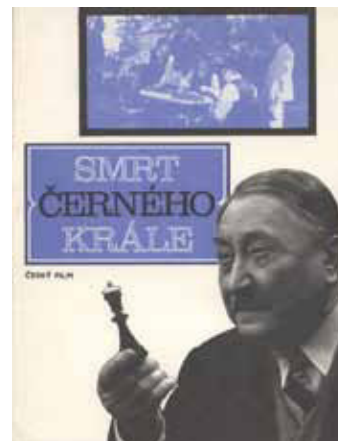
Podvracení republiky v hostivařské restauraci

Deset let po natáčení filmu *Smrt černého krále* se na Kačabce konala jiná zábava. A tentokrát s nepříjemnými následky. 1. března 1981 proběhl v uzavřeném salónku Na Kačabce maškarní bal s tématem „postavy brakové literatury“. Sešly se zde asi tři desítky hostů a bal odlišovala jedna drobnost – přítomní byli takřka výlučně členové Charty 77. Odvěta na sebe nenechala dlouho čekat. 18.–22. března proběhlo rozsáhlé zatýkání, výslechy, domovní prohlídky u mnoha chartistů s lakonickým odůvodněním, že existuje podezření, že se dopustili výtržnictví, resp. podvracení republiky v hostivařském restauračním zařízení. Zatčení byli např. Ivan M. Jirous a Věra Jirousová, Vlastimil Třešňák, Dana Němcová, Karol Sidon, Pavel Janský a další. O celé aféře vzápětí informoval i exilový časopis *Západ*.

*Muzika ta jenom šlape, basa, housle, harmonika,
kytáru má nákej pardál dycky po ruce,
každěj muchlá tu svou sazi
pěkně rostlou jako štika,
já si někdy taky plácnu, nejsem žádná vonuce.*

Konec 80. let je zde spojen se vznikem dnes už legendární kapely Šlapeto, která se specializuje na ty nejlepší staropražské odrhovačky. Jak sami připomínají na svých webových stránkách, „*utužovali žánr a kolektiv v hostivařské restauraci Na Kačabce, vedené hostinským – lidovým všeumělcem Otakarem Litomským, kterého později do své kapely přijali jako zpěváka a vypravěče.*“ Zjevně zde utužovali velmi poctivě, protože hostinec dokonce inspiroval jejich autorskou píseň nazvanou *Na Kačabce* (z alba *Nepudeme spát, až ráno v šest*, 1997). Právě její text dnes průběžně citujeme. Původní sestava kapely se rozpadla v roce 2005, nicméně Radan Dolejš pokračuje v tradici s novou sestavou nazvanou *Patrola – Šlapeto*, se kterou se na Kačabku vrátil i v roce 2009, v rámci Festivalové patnáctky, oslavit profesní dvacetiny. „*Že nebude prázdno, jsme tušili, že bude narváno tak, že ani špendlík nepropadne, to ne. Že dešť neděšť vydrží všichni až do konce a my budeme muset vypnout aparaturu, abychom nerušili noční klid, a zpívat s diváky zcela akusticky, to jsme taky netušili,*“ napsal tehdy Radan Dolejš do svého blogu.

Kačabka zkrátka múzy přitahuje, už v 80. letech se tu scházeli členové divadla Sklep a umělecké skupiny Tvrdohlaví (Václav Marhoul, Petr Nikl, Jiří David, Michal Gabriel, Stefan Milkov ad.). Tvrdohlaví zde opakovaně v letech 1988–89 pořádali umělecké výstavy a performance

Zahrada restaurace se dostala i na plakát zde natáčeného filmu *Smrt černého krále* (1971)

Jiří Sequens režíruje na zahradě Kačabky Josefa Kemra, Jaroslava Moučku a Vlastimila Brodského ve filmu *Smrt černého krále*

nazvané „zakončení umělecké sezóny“. Společně se Sklepáky tu dokonce v roce 1987 založili recesistickou kapelu MTO (Malý Taneční Orchestr) Universal Praha. A rovnou zde na jednom „zakončení sezóny“ zahráli. Z mnoha dalších umělců, kteří na Kačabce během let hráli a zpívali, jmenujme alespoň legendu ostravského folku Pavla Dobeše. A nejen hudebníci nabídli Kačabce svůj kumšt, obrazy staré Hostivaře zde vystavil místní malíř Jiří Špánek.

*A když se blíží zavíračka, nezoufáme, nezoufáme,
tady si z ní velkou hlavu žádněj nedělá,
my, co jsme tu stálý hosti, my si dáme, my si dáme
tuhle naši ještě jednou zvesela...*

A nakonec se hostinec zapsal i do pražského místopisu, v roce 2001 byla totiž jedna z nově vystavěných ulic východně od hospůdky pojmenována Za Kačabkou. Milá pocta putyce (jak si sama dnes říká), která už v Hostivaři funguje skoro dvě století. A jak že zní refrén oné kouzelné „šlapetácké odrhovačky“? Zpívejte všichni:

*Povídala žabka žabce,
že je nejlíp Na Kačabce,
i ty matjesy to věděj,
s cibulí si ve sklenici lebeděj.*